

Smokinli Kahramanlar

Penguenler

Bizden çok uzakta yaşasalar da onları hepimiz iyi tanırız. Uzun gagaları, beyaz şişman karınları, smokin giymiş gibi görünen siyah kanatları ve sırtlarıyla buzdağlarının üzerinde paytak paytak yürümelerinden anımsayacaksınız bu hayvanları. Penguenlerden söz ettiğimizi herhalde anladınız. Şimdi size bir önerimiz var. Bu soğuk kış günlerinde sıcacık evlerimizde otururken bir an için düş gücümüzü kullanarak Dünya'nın en soğuk bölgelerinde yaşayan penguenlerin arasına katılmaya ne dersiniz?

Merhaba! Aramıza hoş geldiniz! Bizler imparator penguenleriyiz. Gördüğünüz gibi Güney Kutup Bölgesi'nde yaşıyoruz. Penguenler olarak hepimizin ortak bazı özellikleri var. Hemen açıklayalım bunları.

Hepimizin kanatları var ama onları uçmak için kullanmıyoruz. Kanatlarımızı yüzerken, derinlere dalarken ve hatta buzdağlarına tırmanırken kullanıyoruz. Bu nedenle, uçamadığımızı pek üzülmüyoruz, çünkü

kanatlarımız sayesinde yüzmeye ve suyun derinliklerine dalıp avlanmada çok yetenekli sayılırız. En sevdiğimiz yiyecekler olan balıkları, ahtapot ve karidese benzeyen krilleri avlarken 200 hatta 400 metre derine bile dalabiliyoruz. Bu yiyeceklerden bahsetmek bile ağızımızı sulandırmaya yetiyor.

Biz penguenlere, güney yarımkürenin, iklimi soğuk değişik bölgelerinde rastlayabilirsiniz. Ama hepimiz aynı türden değiliz. Hemen söyleyelim ki dünyadaki toplam 18 değişik türümüz ağırlıklı olarak Güney Kutup Bölgesi'nde, Güney Amerika'da, Güney Afrika'da ve Güney Avustralya'da yaşıyor. Biraz övünerek belirtmeliyiz ki biz imparator penguenleri, penguen türleri arasında en uzun boyluluyuz.

Az önce soğuğu sevdiğimizden söz etmiştik. Örneğin, yaşadığımız Güney Kutup Bölgesi'nde yazın sıcaklık -25°C ile 0°C arasında değişir. Kışın sıcaklık, ortalama -30°C 'dir. Ama biz bu durumdan pek yakınmayız; çünkü vücudumuz kısa ve sık yapılı bir tüy tabakasıyla kaplıdır; ayrıca derimizin altındaki yağ tabakası sayesinde soğuktan çok iyi korunabiliyoruz.

Şimdi gelelim biz imparator penguenlerinin ilginç yaşamına. Bu sayfalarda gördüğünüz görüntüler sizi yanıltmasın. Bizler pek karada bulunmayız; size poz vermek için karaya çıktık. Aslında zamanımızın çoğunu soğuk sularda avlanarak geçiririz. Yalnızca bebek yapmak isteyince karaya çıkarız.

Üstelik bu kara parçalarını biz tüm penguenler biliriz.

Güney Kutup Bölgesi'nde böyle yaklaşık 30 bölge vardır. Üreme mevsiminde sudan çıkıp buzda yürüyerek, bazen de karınüstü kayarak, karanın 100-160 km kadar iç kesimlerinde bulunan bir bölgeye ulaşırsınız. Bir sürü arkadaşımızla birlikte gideriz oraya. Bölgeye ulaştıktan sonra da eşlerimizle buluşup çiftleşiriz.

Sonbaharda her bir dişi bir yumurta yumurtlar; yumurta buzun üzerine düşer. Ama çok geçmeden erkek olanımız, yumurtayı gagasıyla iterek ayak parmaklarının üzerine koyar ve yumurtanın üzerine karnının altındaki özel deri kıvrımını geçirir. Bu kıvrım kuluçka dönemi sırasında yumurtayı sıcak tutar. Bundan sonra, dişi penguen erkeğiyle vedalaşır ve öteki dişilerle birlikte tekrar denize döner. İşte o andan sonra imparator penguenlerinin erkekleri için zorlu bir dönem başlar. Çünkü bebek olana kadar yumurtadan o sorumludur ve Güney Kutup Bölgesi'nde artık kış başlamıştır.

Kuluçka dönemi sırasında erkeklerimiz, ortalama -30°C olan dondurucu soğuklar yüzünden üşümek için sıkışık bir biçimde yan yana, kafaları hafifçe öne eğik dururlar. Böylece kalabalık bir topluluk oluştururlar.

Ortada bulunanlar ısınca dış tarafa

geçerler. Biyologlar, erkeklerin soğuktan korunmak amacıyla oluşturduğu bu topluluğa "kaplumbağa" adını vermişler. "Kaplumbağa" biçiminde toplanma, çok soğuk kış koşullarında kuluçka dönemini zararsız geçirebilmeyi sağlıyor.

Erkek "imparatorların" boğazından iki ay boyunca bir lokma balık ya da başka bir yiyecek geçmez. Doğal olarak da zayıflarlar. Öyle ki vücut ağırlıklarının yaklaşık üçte birini kaybederler. Zaman zaman, aynı yerde bulunmaktan sıkılıp yumurtalarını alır, rüzgârın estiği yöne bağlı olarak buzdağlarının arasından başka bir bölgeye göç ederler. Bu uzun yolculuk sırasında yumurtalarını hep ayak parmaklarının üzerinde tutarlar. Eh, ne de olsa bebekleri parmaklarının ucundadır. Bunun için çok dikkatlidirler. Küçük adımlarla yürüyerek bunların düşmesini önlerler. Hatta kimi zaman zorlu geçitleri aşmak zorunda kalırlar. Bu gibi durumlarda, dik yamaçlarla karşılaştıklarında, kanatlarıyla denge sağlayarak aşağı kayarlar ya da buzdağlarına tırmanırken güçlü tırnaklarını ve uzun gagalarını buza saplayarak ilerlerler. Gördüğünüz gibi, tırmanma konusunda en az dağcılar kadar başarılıyız!

Erkek "imparatorların" bu zorlu kuluçka dönemi boyunca "imparatoriçe" dişiler ne yapıyor? Söyleyelim.

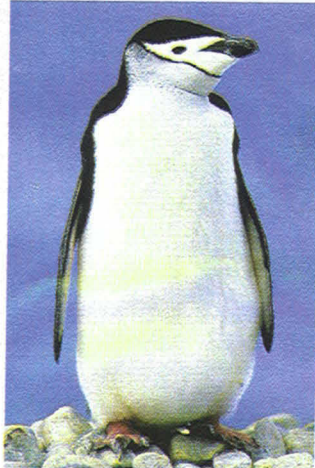

Denizlerde avlanıyorlar. Bol bol besin alarak yavrularına bakabilmek için gerekli enerjiyi topluyorlar. Dişiler daha sonra, yavrularının yumurtadan çıkmasına yakın, denizden çıkarlar, eşlerinin bulunduğu penguen topluluğunu aramaya koyulurlar. Babalarsa genellikle bu sırada yumurtadan çıkan yavrularıyla ilgilenirler.

Yavruların yumurtadan çıktıkları an gerçekten görülmeye değer! Bedenlerine göre oldukça büyük olan başlarını güçlükle kaldırırken yumurta kabuğunu sivri gagalarıyla kırmaya çabalarlar. Derken, kapkara yuvarlak gözlerini ilk kez dünyaya açarlar. Siyah başları ve gözlerini çevreleyen beyaz "maskeleriyle" tıpkı komik birer palyaçoğu andırır yavrular. Karınlarının acıktığını bir çığlık atarak babalarına duyururlar. Çığlığı duyan babalar gagalarını onlara doğru uzatarak yiyecekleri ağızlarına kusarlar. Babalar yiyecekleri nerden bulur dersiniz? Çok basit. İki ay boyunca aç kalmalarına karşın bebeklerini beslemek üzere yine de vücutlarında bir miktar besin kalır. İşte o kalan besinle yavrularını anneler gelinceye kadar beslerler.

İşte değişik türden arkadaşlarımız. En üstteki resimde iki kral pengueni görüyorsunuz. Bu resmin altındaysa başındaki sarı tüylerden tanınan bir altın penguen yer alıyor. En altta soldaki penguen bir sarı gözlü pengüendir; sağdakiyse çenesi çemberli pengüendir.

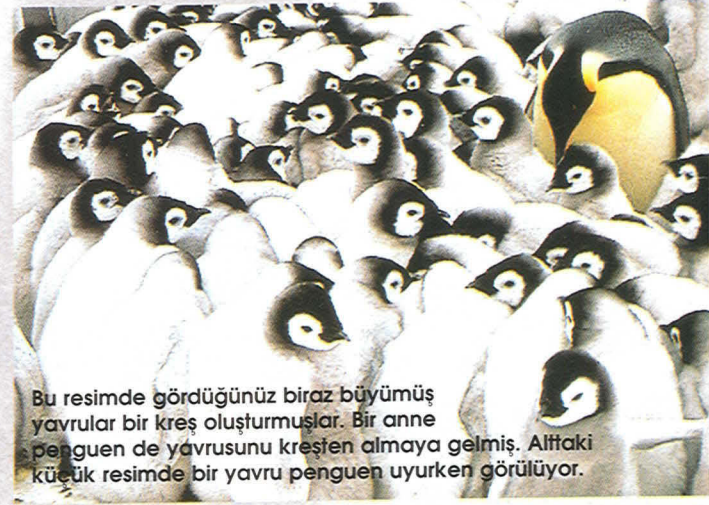

Uzun süre hiçbir şey yememiş babaların yiyecek stoku ancak birkaç gün için yeterli olabilir, ama anneler iyice beslenmiş olarak tam zamanında imdada yetişirler. İyice zayıflamış olan baba "imparatorlardan" oluşan topluluğa yaklaştıklarında eşler birbirlerini aramaya koyulurlar. Bunu yaparken karşılıklı olarak trompet sesine benzer sesler çıkarırlar ve birbirlerini böylece tanırlar. Bu karşılaşma anının ne denli gürültülü geçtiğini tahmin ediyorsunuzdur herhalde. Biz penguenler eşlerimize yaşam boyunca sadık kalırız.

Anne ve baba imparator penguenler birbirlerini bulduktan sonra, baba penguen karnını doyurmak üzere yavrunun bakımını bir süre için anneye devreder. Bunu yaparken yavruyu ayak parmaklarının üzerinden yere bırakır. Anne penguen de yavrusunu hemen gagasıyla yakalayıp onu kendi özel deri kıvrımının arasına yerleştirir.

Yavruların doğdukları andaki ağırlıkları 250 g dolayında olur, ama beş ay sonra, artık genç bir penguen olduklarında ağırlıkları 15-20 kg'a ulaşır. Bu süre içinde anne ve baba penguenler yavrularına denizden sürekli yiyecek taşırlar.

Penguen yavruları için de kreşler olduğunu biliyor muydunuz? Anlatalım. Yavrular 6 haftalık olduktan sonra artık tek başlarına kalabilecek duruma gelirler. İştahları giderek artar. Bu nedenle çoğu zaman anne ve baba birlikte avlanıp onlara yiyecek getirirler. Yavrular da anne ve babalarının yokluğunda bir araya gelir ve kreş adı verilen topluluklar oluştururlar. Kreşlerde, tıpkı babalarının kuluçka döneminde yaptığı gibi onlar da üşümek için bir "kaplumbağa" biçiminde yan yana dizilirler. Bu arada yavrusunu almaya gelen anne ya da baba imparator pengueni topluluğa iyice yaklaşip kendisini tanıfacak olan trompet sesine

Bu resimde gördüğümüz biraz büyümüş yavrular bir kreş oluşturmuşlar. Bir anne penguen de yavrusunu kreşten almaya gelmiş. Alttaki küçük resimde bir yavru penguen uyurken görülüyor.

benzer sesi çıkarır, kafasını topluluğa doğru eğerek yavruları dikkatlice dinler. Anne ya da babasının sesini tanıyan yavru kendisini yukarı doğru çekip topluluğun üzerinden karınüstü kayarak onun yanına ulaşır.

Yavru imparator penguenleri 8 aylık olunca artık kendi başlarının çaresine bakabilecek duruma gelirler. Doğdukları sırada uzun gri tüyleri vardır, ama bu tüyleri büyürken dökerler. Tüylü halleriyle öyle şirin olurlar ki tıpkı sizin peluş oyuncaklarınıza benzerler.

Hiç unutmayız, o gri tüylerden kurtulduktan sonraydı. Hayatımızda ilk kez büyük bir ringa balığı sürüsüne rastlamıştık ve o enfes balıklardan yakalamıştık. Konu balıktan açılınca yine ağızımız sulandı. İyisi mi biz yine denize atlayalım ve çok sevdiğimiz ringa balığı avına çıkalım! Hoşçakalın!

Ayşegül Yılmaz Güneç